

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 7CoP/30/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5318202815
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 06. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Kotrčová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2019:5318202815.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Kotrčovej a členov senátu Mgr. Františka Dulačku a Mgr. Márie Kašíkovej, vo veci starostlivosti o maloleté deti: N. H., nar. XX.XX.XXXX a N. H., nar. XX.XX.XXXX, obe bytom u matky, deti rodičov: matky S. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom N. XXX, Y., právne zastúpená JUDr. JCLic. Tomášom Majerčákom, PhD., advokátom so sídlom Z. Y. XX, H., a otca Y. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom Q. XX, K., o zvýšenie výživného, na odvolanie matky proti rozsudku Okresného súdu Čadca, č.k. 8P/38/2018-86 zo dňa 8. februára 2019, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu p o t v r d z u j e.

Žiadnemu z účastníkov nárok na náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom prvoinštančný súd návrh matky na zvýšenie výživného zamietol, žiadnemu z účastníkov právo na náhradu trov konania nepriznal. Z vykonaného dokazovania považoval za preukázané, že naposledy o výške výživného v prospech maloletých detí bolo rozhodované rozsudkom Okresného súdu Čadca 5P/26/2018 zo dňa 25.06.2018, ktorý v časti výroku o rozvode manželstva nadobudol právoplatnosť XX.XX.XXXX a vo zvyšku XX.XX.XXXX. Návrh na zvýšenie výživného v prospech maloletých detí v predmetnej veci podala matka na súd 08.10.2018. Predmetom konania bolo zvýšenie výživného na maloleté deti, na N. zo sumy 100 € na sumu 180 € mesačne a u N. zo sumy 80 € na 120 € mesačne. Za podstatnú zmenu pomerov matka považovala skutočnosť, že otec maloletých detí zámerne zhoršil svoje majetkové pomery tým, že bezodplatne daroval svojej matke viaceré nehnuteľnosti, odpredal byt, ktorý bol v jeho osobnom vlastníctve, z kúpnej ceny za byt uhradil viacero úverov, čím sa jeho majetkové pomery podstatne zlepšili. Z vykonaného dokazovania súd považoval za preukázané, že otec je na dlhodobej PN, ktorá začala už v čase pôvodného rozhodovania o výške výživného v prospech maloletých detí. Pokiaľ i otec odpredal byt, ktorý vlastnil, z kúpnej ceny pokryl dva úvery, jeden hypotekárny, druhý spotrebiteľský, na podklade čoho súd uzavrel, že nemožno úspešne dôvodiť, že by si finančne polepšil. Navyiac, matka na pojednávaní potvrdila, že otec spláca ešte ďalší úver, dokonca i stavebné sporenie. Konanie otca v súvislosti s odpredajom bytu hodnotili v kontexte jeho dlhodobej PN, v dôsledku ktorej došlo k zníženiu jeho príjmu, ako i skutočnosti, že viaceré úvery splácal výlučne sám, zo svojho príjmu. Tvrdenia matky o bezodplatnom prevode nehnuteľného majetku otca na jeho matku zostalo iba v rovine tvrdení. Matka žiadne dôkazy preukazujúce jej tvrdenia ohľadne bezodplatného darovania nehnuteľností nedoložila a pokiaľ i nastala v majetkovej sfére otca zmena pomerov, ktorá by odôvodňovala i zmenu rozhodovania o výške výživného, táto nastala skôr v smere k horšiemu, keďže otec je dlhodobo bez príjmu v dôsledku zhoršeného zdravotného stavu. Na strane matky zmena pomerov tvrdená ani preukazovaná nebola. Pokiaľ i matka ako podstatný dôvod podania návrhu na zvýšenie výživného uviedla zhoršenie zdravotného stavu u oboch maloletých detí,

netvrdila, ani nepreukázala, že by tieto museli denne užívať lieky na lekárske predpis nevyhnutne, bez rizika zhoršenia ich zdravotného stavu, okrem liekov na zvýšenie imunity, ktoré im boli lekárom odporúčané a na ktoré matka mesačne prispieva sumou 10,- € v prospech oboch maloletých detí. V prípade zohľadnenia tejto skutočnosti, vychádzajúc zo špecifikácie výdavkov maloletých detí, vyplýva, že u maloletej N. súdom určené výživné 100 € pokryje viac než 2/3-iny jej všetkých výdavkov, u maloletej N. pokryje takmer všetky, výdavky na deti vo výške požadovaného zvýšeného výživného nie sú. Súd zároveň poukázal na to, že pokiaľ i boli deti zverené do osobnej starostlivosti a výchovy matke, uvedené ešte neznamena, že matka je povinná podieľať sa na starostlivosti o deti len osobnou výchovou a starostlivosťou. Zároveň zohľadnil, že otec deťom zakúpil jesenné bundy a v decembri 2018 prispel matke sumou 50,- € na obuv pre deti. O trovách konania rozhodol s poukazom na ustanovenie § 52 CMP.

2. Proti rozsudku okresného súdu v zákonnej lehote doručila odvolanie matka maloletých detí. Vytýkala, že okresný súd sa vôbec nevysporiadal so skutočnosťou, že otec maloletých detí sa úmyselne zbavil nehnuteľností - rodinného domu a pozemkov z dôvodu, aby platil čo najnižšie výživné. Až po právoplatnosti rozsudku o rozvode manželstva sa matka dozvedela, že otec vlastní ešte ďalší nehnuteľný majetok, ktorý v pôvodnom súdnom konaní úmyselne zamlčal, následne bezodplatne formou darovacích zmlúv previedol na svoju matku. Konštatovanie súdu, že dôkaz matky o bezodplatnom prevode nehnuteľného majetku otca na jeho matku zostal len v rovine tvrdení, je v rozpore s ustanovením § 185 ods. 2 CSP, ako i ustanovením § 36 CMP. Navyše, otec sa z dôvodu PN nezúčastnil pojednávania, teda skutočnosti tvrdené matkou nepoprel, s čím sa okresný súd nevysporiadal. V tejto súvislosti poukázala na ustanovenie § 75 ods. 1 Zákona o rodine, rozsudok Krajského súdu v Trenčíne 19CoP/19/2017 zo dňa 18.05.2017. V odôvodnení rozsudku na strane 3 ods. 3 je uvedené, že otec predal byt za 37.000 €, z toho vyplatil hypotéku 30.000 € a osobný úver v sume 4.000 €. Z uvedeného vyplýva, že otec získal predajom bytu minimálne 3.000 €, čím si svoju životnú úroveň nepochybne zvýšil. Otec neuviedol súdu svoje skutočné finančné príjmy, majetkové pomery, neuviedol ani skutočnosť, že je majiteľom osobného účtu vedeného v K. G. N., M... Rozhodnutie súdu je nepreskúmateľné, nezrozumiteľné pre nedostatok dôvodov. V nadväznosti na uvedené žiadala rozsudok okresného súdu zmeniť a jej návrhu na zvýšenie výživného vyhovieť.

3. Otec vo vyjadrení k odvolaniu matky žiadal rozsudok okresného súdu ako správny potvrdiť. Tvrdenia matky označil za čisto účelové, v prejednávanej veci irelevantné, z väčšej časti zavádzajúce a nepravdivé. Zastal názor, že v danom prípade nie sú splnené zákonné podmienky na zvýšenie výživného v zmysle Zákona o rodine, stotožnil sa s odôvodnením rozsudku, v ktorom súd naznačil, že i matka je povinná sa podieľať na výživnom v prospech maloletých detí. Tvrdenia matky, že sa úmyselne zbavil nehnuteľností, aby platil nižšie výživné, označil za irelevantné a nepravdivé, nejedná sa o 12 pozemkov, ako uvádza matka, vo väčšine prípadov sa jedná o podiely na nehnuteľnostiach, ktorých cena vzhľadom na druh pozemku a situovanie je úplne nízka. Darovaním sa nevyhýbal plateniu výživného na svoje deti, avšak už skoro rok je na PN, platil a platí všetky úvery, ktoré s bývalou manželkou čerpali, pravidelne platí výživné na maloleté deti, keď sa dá, prispieva im aj mimo určeného výživného, pričom mu finančne pomáha jeho matka. Rodinný dom bol dedičstvom po dedovi, po otcovej smrti zdedili rodinný dom po 1/3-ine - on, matka a jeho brat. Dlhy po otcovi vyplatila matka a keďže mu stále finančne pomáha a sám má finančné problémy, svoj podiel daroval matke za zriadenie práva doživotného bývania a užívania domu. Na podklade uvedeného de facto dom nebol darovaný bezplatne, v životnej poisťovnej zmluve svojej matky je uvedený ako oprávnená osoba na plnenie v 100 % výške, teda prijímateľom prípadného poistného plnenia bude on. Poprel, že by za byt dostal 37.000 eur, kúpna cena bola síce 37.000 eur, avšak 2.000 eur bolo zaplatených realitnej kancelárii ako provízia za sprostredkovanie predaja, na podklade čoho obdržal reálne 35.000 eur, z čoho 30.000 eur sa použilo na vyplatenie jednej hypotéky, 4.000 eur na vyplatenie spotrebiteľského úveru a 1.000 eur vrátil matke, ktorá za neho platila nájom za byt, prípadne výživné, splátky úverov, keď nemal dostatok financií. Účet v K. G., ktorý spomína v odvolaní matka, je de facto účet nulový, nakoľko na ten mu je zasielaná nemocenská dávka, z ktorej obratom platí úver 180 eur Prvej stavebnej sporiteľni, 93 eur spotrebný úver Prima banke, 180 eur výživné, 25 eur splátka za posteľ, 30 eur telefón, 200 eur príspevok matke na bývanie (elektrina, voda, strava). Pokiaľ matka poukazuje na rozsudok Krajského súdu v Trenčíne, jeho závery sú v predmetnom konaní irelevantné, nakoľko predmetný rozsudok riešil iné postavenie otca, než je jeho. Nesnaží sa o zníženie výživného, ani sa nebráni plateniu výživného, zatiaľ stanovené výživné považuje za postačujúce na pokrytie celých výdavkov na maloleté deti, ktorých potreby sa od posledného rozhodnutia vo veci výživného nezmenili takým spôsobom, aby odôvodňovali zvýšenie výživného. Za scestné označil tvrdenia matky o nezrozumiteľnosti a nepreskúmateľnosti rozhodnutia súdu, podotkol,

že úvery, ktoré si zobrali počas trvania manželstva spoločne s matkou maloletých detí, kde sú obaja uvedení ako dlžníci, doteraz spláca len on, matka na ich splatenie neprispela ani centom. Ak by nebolo pomoci jeho matky, tak by túto situáciu finančne nezvládol.

4. Matka vo vyjadrení k odvolaniu otca zotrvala na dôvodoch podaného odvolania s tým, že vo vyjadrení otec konkrétne neuviedol, v čom a v akom rozsahu je tvrdenie matky maloletých detí účelové, irelevantné, v akej konkrétnej časti je zavádzajúce a nepravdivé. Na podporu svojich tvrdení neuvádza žiaden konkrétny a hodnoverný dôkaz, svoje tvrdenia opiera iba o vymyslené teoretické konštrukcie, čo je v priamom rozpore so záujmom maloletých detí. Matka si je vedomá svojej povinnosti podieľať sa na výživnom, túto si plní, čo preukázala i v situácii, keď ju otec s maloletými deťmi bezdôvodne v roku 2018 vyhodil zo spoločnej domácnosti, psychicky ju týral, jeho agresivita prekročila únosnú mieru. Opakovane to riešila polícia, otec v nadmernom množstve požíval alkoholické nápoje, bol mu zadržaný vodičský preukaz, lustráciou na polícii v Čadci je možné preukázať pravdivosť tohto tvrdenia. Pokiaľ má otec dostatok financií na nákup alkoholických nápojov, je v jeho možnostiach a schopnostiach platiť výživné v požadovanej výške. S maloletými deťmi sa naposledy osobne kontaktoval minulý týždeň po 3 mesiacoch nezáujmu z jeho strany. Pokiaľ sa týka prevodu nehnuteľností, matka maloletých detí predložila v odvolacom konaní konkrétne dôkazy, ktoré preukazujú, že otec úmyselne zmenšil svoj majetok, bezdôvodne sa vzdal majetkového prospechu. Takéto správanie otca je neprípustné, v rozpore s ustanovením § 75 ods. 1 Zákona o rodine. Odvolacie dôvody doplnila o skutočnosť, že maloletá N. bola pred niekoľkými dňami na zápise v Základnej škole v Y., vznikli jej ďalšie finančné výdavky, ktoré neboli pri určení výživného v tomto konaní zohľadnené. Za zápis matka uhradila 30 eur, nákup školských pomôcok a potrieb sú ďalšie finančné výdavky a sú zabezpečované priebežne podľa možností v akciových cenách.

5. Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací (§ 34 CSP) preskúmal vec v rozsahu vymedzenom v ustanoveniach § 65 a § 67 CMP a postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 385 CSP a contrario odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu ako správny postupom podľa § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdil.

6. Podstatným pre rozhodnutie odvolací súd považoval, že naposledy o výške výživného v prospech maloletých detí bolo rozhodované takmer 3 mesiace pred podaním návrhu matky na zvýšenie výživného.

7. Podľa § 78 ods. 1 Zákona o rodine, dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa menia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

8. Zmenu pomerov v zmysle ustanovenia § 78 ods. 1 Zákona o rodine je možné definovať ako taký stav, ktorý je odlišný od stavu, ktorý bol rozhodujúcim pri pôvodnom (predchádzajúcom) rozhodovaní, zásadne sa musí jednať o zmenu závažnejšieho charakteru, t.j. o zmenu podstatnú. Zmena pomerov môže nastať tak na strane oprávneného, ako aj na strane povinného rodiča, súd pri rozhodovaní zisťuje okolnosti dôležité pre určenie pôvodnej vyživovacej povinnosti a posudzuje, či sa tieto okolnosti podstatne a výrazne zmenili, či podstatne a výrazným spôsobom zasahujú do pomerov účastníkov a či ide o zmenu, ktorá je spôsobilá priviesť potrebu novej úpravy vyživovacej povinnosti. Prvoinštančný súd správne zmenu pomerov posudzoval i s ohľadom na čas, ktorý uplynul od posledného rozhodovania súdu o výške výživného do podania návrhu matky na zvýšenie výživného a zohľadňoval, či matkou namietané a poukazované skutočnosti mohli byť, resp. boli posudzované i v predchádzajúcom konaní a rozhodovaní o výške výživného v prospech maloletých detí. Za podstatné pre rozhodnutie považoval, že v čase rozhodovania súdu o návrhu matky na zvýšenie výživného je otec na dlhodobej PN, podstatne sa mu znížil príjem. Pokiaľ i odpredal byt, ktorý bol v jeho výlučnom vlastníctve, kúpnu cenu za byt použil na úhradu úverov, ktoré zo svojho príjmu splácal a za nie bezvýznamné považoval, že výška súdom určeného výživného v prevažnej miere pokrýva odôvodnené potreby oboch maloletých detí, ku ktorým vyživovaciu povinnosť má samozrejme v zmysle zákona aj matka.

9. Odvolací súd za podstatné pri posudzovaní dôvodov odvolania podaného matkou považoval, či matka preukázala, že od posledného rozhodovania súdu o výške výživného nastala taká zmena pomerov na strane povinného rodiča a na strane maloletých detí, ktorá by odôvodňovala zmenu výšky pôvodne určeného výživného spôsobom navrhovaným matkou. Matka tvrdila a doložila, že otec bol vlastníkom viacerých nehnuteľností, ktoré po rozhodnutí súdu o výške výživného bezplatne daroval svojej matke. Preukázala a otec ani nerozporoval, že odpredal byt vo výlučnom vlastníctve, z ktorého uhradil úvery,

ktoré dovtedy platil. Zvýšenie výdavkov v súvislosti so zhoršeným zdravotným stavom maloletých detí nepreukázala.

10. Za podstatné v tejto súvislosti odvolací súd považoval, že pokiaľ po rozhodnutí súdu o výške výživného otec bezplatne daroval nehnuteľnosti matke, nesporne vlastníkom týchto nehnuteľností bol, nielen v priebehu konania o výške výživného, ale aj v čase rozhodovania súdu o tejto otázke. Pri rozhodovaní však tieto skutočnosti zohľadňované súdom neboli. Nemožno preto bez ďalšieho ani uzavrieť, že by k bezodplatnému prevodu nehnuteľností otec pristúpil so zámerom zníženia objemu svojho majetku, aby nemusel deťom platiť vyššie výživné. Prospech získaný z odpredaja bytu použil na úhradu úverov, ktoré v priebehu manželstva s matkou maloletých detí čerpali. Momentálne je na dlhodobej PN, v dôsledku čoho došlo k podstatnému zníženiu jeho príjmu. Matka predložila špecifikáciu výdavkov, na podklade ktorej súd konštatoval u maloletej N. výdavky vo výške 135 € a maloletej N. 79 €. Na podklade uvedeného je možné konštatovať, že výdavky maloletých detí sú pokryté výškou výživného, ktorú je otec povinný na základe rozhodnutia súdu v prospech maloletých detí mesačne platiť. Pokiaľ i matka v podanom odvolaní ďalej namietala, že u maloletej N. došlo k jednorazovému výdavku, a to úhrade poplatku za zápis dieťaťa do školy, je potrebné uviesť, že výšku výživného nie je možné korigovať a meniť s ohľadom na jeden, resp. dva ojedinelé výdavky. V danom prípade jednoznačne dôjde k zmene pomerov u maloletej tým, že nastúpi do školy, v nadväznosti na čo bude potrebné aktuálne upraviť výšku výživného v súvislosti s touto skutočnosťou. Pokiaľ nenastala, nie je možné v nadväznosti na ňu do budúcnosti korigovať výšku výživného, nakoľko i toto sa bude odvíjať od reálne a účelne vynaloženej výšky výdavkov.

11. Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd uzavrel, že matka nepreukázala tak zásadnú a podstatnú zmenu pomerov, ktorá by nastala, či už na strane maloletých detí alebo povinného rodiča a ktorá by odôvodňovala aj zmenu výšky doposiaľ určeného výživného v prospech maloletých detí. Je potrebné zopakovať, že pokiaľ i došlo k bezodplatnému prevodu nehnuteľnosti zo strany otca maloletých detí na jeho matku, ide o nehnuteľnosti, ktorých vlastníkom bol v čase posledného rozhodovania o výške výživného, a teda bolo potrebné na túto skutočnosť poukázať a akcentovať v priebehu tohto konania. To, že sa tak nestalo, nie je možné reparať v inom, nadväzne iniciovanom konaní. Navyše, matka maloletých detí ani nepreukázala, že by otcovi vyplynul z vlastníctva poukazovaných nehnuteľností nejaký úžitok, a teda nepreukázala, že by išlo o majetkovú hodnotu, ktorá by mala podstatný vplyv na rozhodovanie o výživnom v prospech maloletých detí.

12. V nadväznosti na uvedené, v ostatnom sa stotožniac s odôvodnením rozhodnutia zo strany okresného súdu, odvolací súd toto ako správne postupom podľa § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdil. Žiadnemu z účastníkov nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, nakoľko v zmysle ustanovenia § 52 CMP žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

13. Rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 CSP)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. (§ 420 CSP)

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP)